

Alcohol werkt verruwend op onze cultuur

Wanneer iemand alcohol heeft gedronken, dan werken allerlei organen in zijn lichaam een beetje anders dan zonder die alcohol. Het meest storend is de verandering in het functioneren van hersenen en zenuwstelsel. Daar hebben zowel de drinker zelf als zijn omgeving, het eerste en het meeste last van. Dat lever, nieren en alvleesklier in hun werking gestoord worden blijft lang onopgemerkt. Tot het te laat is, en die organen ziek worden.

De werking van alcohol op hersenen en zenuwstelsel rijkt echter verder dan alleen op die organen zelf. Alcohol vertraagt de verwerking van de binnenkomende signalen, en misvormt soms het beeld dat de hersenen van de buitenwereld ontvangen. Daardoor gaat er van alles mis in de wisselwerking tussen de gebruiker en zijn omgeving.

Zo kan iemand die gedronken heeft niet meer blindelings vertrouwen op zijn snelheid van reageren. In het verkeer reageert hij te laat, of soms helemaal verkeerd. Onschuldige mede-weggebruikers zijn het slachtoffer.

Het gehoor werkt ook niet meer optimaal na het gebruik van alcohol. Daardoor gaat de drinker luider praten, of zet de TV harder. Daarmee veroorzaakt hij overlast. Daarnaast verstaat de drinker slechter, of soms helemaal verkeerd, wat er tegen hem gezegd wordt. Misverstanden zijn het resultaat. Zo kan het komen tot ruzie en/of geweldpleging.

Verder verminderen ook de intellectuele vermogens van de gebruiker door de aanwezigheid van alcohol. Het verrichten van denkwerk, leren (inprenten) en logisch redeneren gaan slechter. Na fors alcoholgebruik redeneert een drinker niet meer, maar spreekt hij wartaal. En de volgende dag is hij vergeten wat hij gedaan en gezegd heeft.

Door dit alles worden ook de sociale vermogens van de drinker aangetast. Signalen van bevreemding of afkeuring uit zijn omgeving, neemt hij niet meer waar. Daardoor stuurt hij zijn gedrag niet meer bij op grond van ontvangen signalen. Hij denderd door, gaat zich egoïstischer gedragen. Op de lange duur leidt dit tot vervreemding van zijn omgeving.

Het voorgaande leidt tot de conclusie dat de kern van het alcoholprobleem niet ligt in het effect van alcohol op lever, alvleesklier of bloeddruk, maar in het roesverwekkend en potentieel verslavend karakter van alcohol. Niet de medische gevolgen vormen het grootste probleem, maar de sociale gevolgen.

In ons land heeft zich de afgelopen twintig jaar een roescultuur ontwikkeld. Dronkenschap wordt niet langer beschouwd als iets om je voor te schamen. Voor veel jongeren is bij het uitgaan dronkenschap zelfs een doel dat bewust wordt nagestreefd. Dronkenschap is echter een toestand van verminderd sociaal besef. Respect voor en consideratie met de medemens staan op een laag pitje.

Ons land en onze cultuur zijn geheel overspoeld door alcohol. Alcohol is bij wijze van spreken op elke straathoek te koop. Alcohol wordt vrijwel overal en bij alle gelegenheden geconsumeerd. Dat heeft geleid tot de bekende problemen van geluidsoverlast, wildplassen, sociale vervreemding, geweldpleging, en vandalisme. Er is daardoor een verruwing van onze cultuur opgetreden. Onschuldige burgers hebben te lijden onder wat niet anders dan een zatlappenterreur genoemd kan worden.

ALCOHOL DRINKEN IS
ZAND STROOIEN IN HET
RADERWERK VAN JE
HERSENEN

Minder frisdrank, meer bronwater gedronken

Volgens voorlopige cijfers over 2007 van de frisdrankindustrie, is de consumptie van fris en water in ons land iets afgenomen in vergelijking met 2006. De lange en warme zomer van 2006 zorgde voor een eenmalige consumptietop.

In 2007 dronk de gemiddelde Nederlander 95,2 liter frisdrank. Een jaar eerder was dat de recordhoeveelheid van bijna 98 liter geweest. Aan bron- en mineraalwater consumeerden we 21,9 liter per inwoner in 2007, een kleine toename ten opzichte van de 21,3 liter van 2006. Op wat langere termijn bezien is de consumptie van frisdrank zich aan het stabiliseren, terwijl de waters nog steeds groeien. Vijf jaar geleden dronken we pas 17 liter verpakt water per inwoner.

Het aandeel aan koolzuurhoudend, neemt zowel bij de frisdranken als bij de waters heel geleidelijk af. In vier jaar tijd daalde het bij de frisdranken van rond 80% naar 74,6% en bij de waters van 37% naar 33%.

Distillateurs verkondigen onzin

De Vereniging van Importeurs en Producenten van gedistilleerde dranken (VIP) is een voorlichtingscampagne begonnen. In een toelichtend interview verklaart woordvoerder J. Stassen dat het voor hart en bloedvaten niet uitmaakt of je wijn of sterke drank drinkt. Daarmee zet hij de consument op het verkeerde been, want er is wel degelijk verschil.

De consumptie van sterke drank vertoont in Nederland gemiddeld genomen al tientallen jaren een dalende lijn. De consumptie van wijn vertoont al evenveel jaren een stijgende lijn. Rode wijn heeft bij veel Nederlanders de naam goed voor hart en bloedvaten te zijn.

Bij de VIP moet men gedacht hebben: hoe kunnen wij onze producten ook zo'n goede naam bezorgen? Natuurlijk door het verschil tussen wijn en sterke drank weg te redeneren. Helaas voor de VIP, de feiten vallen niet weg te redeneren.

Rode wijn bevat flavonoïden. Rode druivensap bevat precies dezelfde flavonoïden. Van flavonoïden is experimenteel bewezen dat zij een gunstig effect hebben op de conditie van hart en bloedvaten. Dat is niet alleen bewezen voor de flavonoïden uit de druivensap, maar ook voor andere flavonoïden, zoals die voorkomen in

Buzzen, reclame via een soort tupperware-parties

ALCOHOLBRANCHE BEPROEFT NIEUW RECLAMEKANAAL

De alcoholbranche vreest ingrijpen van de overheid in zijn TV-reclame. Daarom wordt het reclamebudget gespreid over verschillende vormen van reclame. De nieuwste toevoeging heet "buzzen", mondelinge reclame door een leger van medewerkers van een bureau.

De alcoholbranche ziet al jaren de bui hangen: overheidsingrijpen in zijn reclame. In 1986 aanvaardde de Tweede Kamer de nota "Alcohol en Samenleving" als beleidsstuk. In die nota wordt de mogelijkheid van overheidsingrijpen in de alcoholreclame, en met name in de meest indringende vorm daarvan, de reclame via de beeldbuis, uitdrukkelijk genoemd.

Door zelfregulering van de reclame toe te zeggen, kon de branche destijds ingrijpen nog voorkomen. Maar die zelfregulering leverde geen matiging van de consumptie op. De roep om ingrijpen in de reclame bleef dus klinken. De alcoholbranche reageerde daarop door een steeds groter deel van het reclamebudget in de richting van sponsoring te dirigeren.

Als sponsor verbind je jouw naam aan een vereniging, een stadion, een muziekhof of een evenement met een klinkende reputatie. Daarmee maak je de leden of bezoekers daarvan tot jouw

medeplichtigen. Want zij zullen protest aantekenen wanneer de overheid die sponsoring dreigt te gaan verbieden. Bovendien is sponsoring geen reclame voor jouw product, het is "alleen maar" vergroting van je naamsbekendheid en je populariteit. Daardoor wordt de Reclamecode vrijwel volledig omzeild.

De nieuwste vorm van reclame waarvan de alcoholbranche gebruik is gaan maken heet "buzzing". Dat is mondelinge reclame via een soort rodelcircuit of geruchtencircuit. Het werkt via een systeem dat lijkt op dat van de tupperware-parties. Je doet de organisatoren van de parties (de "buzzers", medewerkers van het bureau) jouw nieuwe product toekomen. Soms gratis, maar in het geval van alcoholhoudende drankjes tegen sterk gereduceerde prijs omdat drank niet gratis verstrekt mag worden. Voorwaarde is dat de buzzer het product aanbeveelt aan, en laat zien of proeven in zijn of haar vrienden- of kennissenkring.

Die vrienden of kennissen vertellen het verhaal vervolgens weer verder, of gaan op mogelijke verkooppunten om jouw product vragen. De bekendheid van je product verbreidt zich zo als de spreekwoordelijke olievlek. Soms wordt de buzzer gevraagd om te rapporteren over de commentaren. Dan krijgt "buzzing" ook enkele trekjes van marktonderzoek.

In 2005 is in ons land Bureau Buzzer opgericht, dat deze vorm van productpromotie in ons land heeft geïntroduceerd. Dat bureau heeft inmiddels ruim 32.000 zogenaamde buzzers als medewerkers ingeschreven staan.

Voorzover bekend hebben tot nu toe Grolsch en Heineken gebruik gemaakt van "buzzing". Grolsch voor de introductie van zijn Weizen Bier, en Heineken voor zijn Wieckse Rosé.

Dingeman Korf

diverse soorten groenten en fruit (uien, thee, appels, enz.).

Gedistilleerde dranken bevatten nooit flavonoïden. Zij kunnen ze niet bevatten, omdat flavonoïden bij het destillatieproces achterblijven in het residu en bovendien voor een groot deel kapot gaan. Proberen om jenever of whisky te stoken van groente of fruit, teneinde zo een flavonoïden bevattend product te verkrijgen, is daarom bij voorbaat tot mislukken gedoemd.

De distillateurs hebben nog een tweede pijl op hun boog: alcohol zelf zou een beschermend effect op hart en bloedvaten hebben. Dat is echter een placebo effect, het zit tussen de oren en niet in de bloedvaten. Het effect is alleen zichtbaar bij oudere mannen. Die ervaren het als een geruststelling als hun dokter zegt dat zij rustig door kunnen gaan met dat ene borreltje dat zij hun hele leven al gedronken hebben. Die geruststelling verbetert hun geestelijke toestand. En hun geestelijke toestand beïnvloedt vervolgens hun lichamelijke toestand.

Een geneesmiddel waar je in gelooft, heeft altijd meer effect dan een geneesmiddel dat je wantrouwt. De dokter had net zo goed elk ander consumentieartikel kunnen aanbevelen dat zijn patiënten hun hele leven al gebruiken, het effect zou hetzelfde geweest zijn.

Dingeman Korf

COLOFON

De CO: tweemaandelijks voorlichtingsblad over alcohol en drugs, uitgegeven door de Stichting ANGOB. ISSN 0166-2880.

Postabonnement € 10,- per jaar.

Verantwoordelijk eindredacteur:

Dr. ir. D. Korf, Dresselhuisweg 20, 4105 DB Culemborg, tel 0345-473239, e-mail: dkorf@tiscali.nl

Administratie:

W. Matla, Hof van Delftlaan 119, 2613 BL Delft, tel. 015-2126904, giro 849 058.

Artikelen voorgaande nummers:

www.angob.nl

MEER DRANK-OVERTREDINGEN BIJ BRADERIEËN EN VRIJMARKTEN

Ook dit jaar heeft de VWA een groot aantal controles uitgevoerd tijdens koninginnedag en de bevrijdingsfestivals. De uitkomst daarvan leidt de VWA tot de conclusie dat de verstrekkers van voedsel hun zaken steeds beter voor elkaar hebben. Bij de verstrekkers van drank is echter een toename van het percentage overtredingen geconstateerd.

De Voedsel en Waren Autoriteit (VWA) controleert de naleving van de wetten op het gebied van voedings- en genotmiddelen. Onder die wetten valt ook de Drank- en Horecawet (DHW). De controles vinden zowel plaats bij fabrieken en andere grootschalige bereiders, als bij individuele verstrekkers van consumptie artikelen (van slagers tot café's en restaurants). Ieder jaar wijdt de VWA speciale aandacht aan de tijdelijke verstrekkers op braderieën, festivals en jaar- en vrijmarkten.

De VWA constateert op basis van dit jaar uitgevoerde controles op koninginnedag en bij bevrijdingsfestivals, dat de professionaliteit en de hygiëne bij de verstrekkers van vast voedsel steeds beter worden. In 2007 deelde de VWA nog bij circa tien procent van de inspecties een waarschuwing of een boete uit. Dit jaar was dat percentage gedaald tot slechts iets meer dan vijf procent.

Met de naleving van de DHW was het slechter gesteld. Hier was een stijging van het aantal overtredingen te zien. Vorig jaar werd bij een kleine vijftien procent van de inspecties een zogenaamde maatregel getroffen. Dit jaar was dat percentage gestegen tot bijna twintig procent! Vooral verstrekking van drank aan jongeren beneden de zestien jaar was een veel voorkomende fout.

De VWA schrijft de stijging grotendeels toe aan de meer gerichte controles die men dit jaar uitvoerde. Op basis van ervaringen uit voorgaande jaren, werd vooral gecontroleerd waar overtredingen verwacht konden worden. Bij ondernemers die al eerder beboet waren door de VWA, was een verbetering te zien. Veel exploitanten van festivaltenten en andere "besloten" gelegenheden, hadden een systeem van polsbandjes in combinatie met leeftijdsidentificatie. Ook de instructie aan het personeel was verbeterd.

Wij denken dat de toename van het percentage overtredingen bij de drankverstrekking, mede verband houdt met het grote aantal "vrije jongens" dat zich hiermee bezig houdt. Figuren die met een voorraadje blikjes bier, of een paar dozen met flessen wijn, denken een leuk zakcentje bij te verdienen op de vrijmarkt door hun product uit te venten.

Alcohol vergroot kans op slokdarmkanker

Het aantal patiënten met slokdarmkanker is sinds 1989 meer dan verdubbeld. Momenteel overlijden in ons land jaarlijks meer dan 1500 mensen hieraan. Alcohol speelt een belangrijke rol bij het ontstaan van slokdarmkanker.

Het is al meer dan dertig jaar bekend dat alcohol een rol speelt bij het ontstaan van kanker, onder andere slokdarmkanker. In 1976 publiceerden prof. Lyon en medewerkers, van de universiteit van Utah, hun vergelijkend onderzoek naar het voorkomen van kanker onder Mormonen en onder niet-Mormonen. Het geloof van Mormonen verbiedt het gebruik van alcohol en tabak. Lyon en medewerkers concludeerden dat onder Mormonen significant minder kanker voorkwam. Vooral longkanker, maar ook slokdarmkanker kwam opvallend weinig bij hen voor.

Drie jaar later kwam Schottenfeld (Sloan-Kettering Inst.) tot de conclusie dat de combinatie van alcohol met tabak, een veel groter risico oplevert dan alcohol alleen. Pottern en medewerkers (Nat. Cancer Inst.) concludeerden in 1981 dat (in de VS) de hoofdoorzaak van slokdarmkanker ligt in het gebruik van grote hoeveelheden alcoholhoudende drank. Het risico zou toenemen met het alcoholgehalte van de drank. Volgens hun cijfers levert sterke drank een duidelijk groter risico op dan bier of wijn.

Kort na het onderzoek van Pottern en medewerkers, publiceerde Audigier in 1982 zijn bevindingen over de situatie in Frankrijk. De sterfte aan slokdarmkanker was destijds in Frankrijk hoger dan in enig ander West Europees land. Voor het alcoholgebruik gold hetzelfde. Binnen Frankrijk constateerde Audigier per regio grote verschillen. De sterfte aan slokdarmkanker was het hoogst in de departementen met het meeste alcoholisme, en het laagst in de departementen met het minste alcoholisme.

Onderzoek in Noorwegen, gepubliceerd in 1994 door Kjaerheim en medewerkers, liet zien dat een alcoholvrije leefstijl de kans op het krijgen van kanker van het bovenste deel van het spijsverteringskanaal met 57 procent reduceerde (kanker van mondholte, keel, strottenhoofd, slokdarm en maag).

In 1998 concludeerde het World Cancer Research Fund (WCRF) dat de kans op het krijgen van laatstgenoemde

vormen van kanker, door alcoholgebruik duidelijk bevorderd wordt. Met betrekking tot slokdarmkanker meldt het WCRF ook nog dat tabak het effect van alcohol flink vergroot (desondanks wil JEU CLAES geen rookvrije horeca!). Verder noemt het WCRF als bijzonder bevorderlijk voor slokdarmkanker nog speciaal de "calvados", de appelbrandewijn uit Normandië.

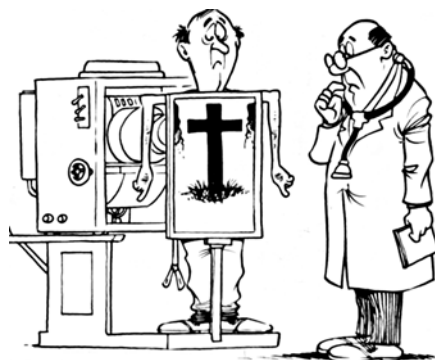
De verdubbeling van het aantal gevallen van slokdarmkanker sinds 1989, moet gezien het voorgaande mede op rekening geschreven worden van de toename van de alcoholconsumptie. Immers kanker ontwikkelt zich in de regel langzaam, zeker kanker als gevolg van een ongezonde leefstijl. Men kan bijvoorbeeld jarenlang roken zonder longkanker te krijgen. Asbestkanker uit zich vaak pas meer dan tien jaar na de blootstelling.

Sterk vereenvoudigd kunnen we stellen dat de sterfte van vandaag een gevolg is van de gemiddelde blootstelling gedurende de tien tot dertig jaar die eraan voorafgingen.

In de jaren 1955-1985 steeg het Nederlandse alcoholgebruik tot een viermaal zo hoog niveau. En sindsdien is het op vrijwel hetzelfde niveau blijven steken. Logisch dat dan de sterfte aan alcoholgerelateerde ziekten nu hoger is dan toen het verhoogde niveau net bereikt was.

Het meer dan verdubbelen van het aantal patiënten met slokdarmkanker, heeft de Maag Lever Darm Stichting ertoe gebracht om dit jaar slokdarmkanker in het middelpunt van de belangstelling te plaatsen. Daarbij wordt ook aandacht geschonken aan de rol van de alcohol. Maar wel een beetje zuinigjes.

Zo lezen wij bij de tips om de kans op slokdarmkanker te verkleinen: "Vermijd overmatig alcoholgebruik en roken; vooral de combinatie van deze twee factoren verhoogt het risico op slokdarmkanker". Waarom moet bij de alcohol dat woordje "overmatig" er weer tussen geschoven worden? Ook matig alcoholgebruik geeft reeds verhoging van het risico, zelfs zonder dat er tabak gebruikt wordt. Het onderzoek van Kjaerheim heeft laten zien dat het aantal gevallen van slokdarmkanker tot ongeveer de helft gereduceerd kan worden door een alcoholvrije leefstijl. Noem dat getal dan ook, en formuleer het advies bijvoorbeeld zo: "Vermijd zoveel mogelijk het gebruik van alcohol en tabak, en zeker de combinatie van die twee". Of heeft de alcohollobby ook al vertakkingen binnen de Maag Lever Darm Stichting?

OMZET HORECA BLIJFT STIJGEN

De omzet in de horeca heeft in het eerste kwartaal van 2008 de stijging van 2007 in vertraagd tempo voortgezet. In 2007 bedroeg de stijging 5,75 procent, ruim boven de inflatie. In het eerste kwartaal van 2008 is alweer 2,7 procent stijging geboekt.

Omzetcijfers in de horeca die meer gegroeid zijn dan het inflatiepercentage, betekenen dat wij gemiddeld een groter deel van ons inkomen in de horeca hebben besteed. Ook in 2006 was dat reeds het geval. De cijfers zeggen echter niets over eventuele toename van onze daadwerkelijke consumptie.

De drie grootste bedrijven van de horecasector zijn bijvoorbeeld achtereenvolgens Van der Valk (hotels en

restaurants), Golden Tulip (hotels) en McDonalds (fastfood). Alleen bij de laatste is er een duidelijke samenhang tussen omzet en consumptie. Verder is een groot deel van de omzet in de hotelsector van buitenlandse herkomst, en zegt dus niets over de bestedingen door de gemiddelde Nederlander. En tenslotte : de omzetsijging is voor een deel te danken aan prijsstijgingen.

Hotels zagen in 2007 hun omzet het meest stijgen, namelijk met 7 procent. Ook restaurants en fastfood vertoonden een groeipercentage dat boven het gemiddelde van de branche uitsteeg. De grootste bedrijven van de branche zaten dus in de hoek waar de groei het sterkst was. De café's registreerden slechts 2,75 procent toename van de omzet. Minder dan de prijsstijging.

In 2008 is de omzet blijven stijgen, maar alleen dankzij prijsverhogingen. De omzet steeg namelijk met 2,7 procent en de prijzen met 3,0

procent. Ook nu waren naar omzet de hotels weer de grootste stijgers (+ 6 procent) en de café's de kleinste.

De prijzen stegen het sterkst bij de cafetaria's (+ 3,6 procent), mede door de gestegen aardappelprijzen. De restaurants deden daar weinig voor onder met 3,2 procent. Bij beide een prijsstijging die uitgaat boven de omzetsijging. Met andere woorden : de consument betaalt meer voor minder product. Goed voor de volksgezondheid, minder overgewicht en minder alcoholproblemen.

Toenemende vraag om hulp bij cannabisproblemen

Terwijl het aantal cannabisgebruikers in ons land nauwelijks toeneemt, constateert de verslavingszorg al een aantal jaren een toenemende vraag om hulp vanuit die hoek. De vraag is of de problemen langzaam ontstaan, of dat de gebruikers zich slechts langzaam bewust worden dat er een probleem is.

In twaalf jaar tijd is het aantal cliënten verdrievoudigd dat bij de verslavingszorg ingeschreven staat wegens cannabisproblemen. Momenteel bedraagt het aantal hulpvragenden in ons land 49 per 100.000 inwoners van 15 jaar en ouder. Merkwaardig is dat er van 1997 tot 2001 slechts van een geringe stijging sprake was, terwijl daarvoor en daarna de toename veel sneller verliep. Dit doet het vermoeden rijzen dat er niet alleen een verandering in de hulpvraag, maar ook in het hulpaanbod is opgetreden.

Het aandeel van de cannabisgebruikers in het totaal van hulpzoekenden bij de verslavingszorg, steeg in genoemde periode van ca 10 procent naar ca 20 procent. Dit betreft de cliënten met cannabis als primair probleem. Heel vaak worden meerdere drugs naast en door elkaar gebruikt. Soms is het dan lastig vast te stellen wat het primaire probleem is. Ongeveer de helft van de cliënten met cannabis als primair probleem, heeft daarnaast problemen met andere drugs (waaronder ook alcohol).

Cannabis werd in het verleden vooral door mannen gebruikt. Van de hulpvragenden is momenteel 81% man. Bijna tweederde is 25 jaar of ouder, de gemiddelde leeftijd is 29 jaar. Dit wijst er op dat problemen pas ontstaan of pas signaleerd worden nadat een flink aantal jaren cannabis gebruikt is. De problematiek ligt dus dicht bij de alcoholproblematiek dan bij die van de hard-drugs.

Blijven schenken aan dronken personen is zware mishandeling

De Drankwet verbiedt al sinds jaar en dag de verstrekking van drank aan personen die reeds kenbaar onder de invloed zijn. Dergelijke personen beschikken namelijk niet meer over voldoende oordeelsvermogen om zelf te kunnen beslissen. Het verbod op doorschenken strekt daarmee zowel ter bescherming van de drinker zelf, als ter vermindering van de ernst van de openbare dronkenschap.

Ieder jaar overlijden er mensen aan vergiftiging door alcohol. Voor een deel is die alcohol in besloten kring (bijv. op studentenkamers) gedronken, maar voor een deel ook in café's, disco's en dergelijke. Waar de drank beroepsmatig verstrekt is, heeft volgens de wet de verstrekker schuld.

Een zeer geruchtmakend geval van dood door alcoholvergiftiging deed zich vorig jaar in Duitsland voor. Een 16-jarige (!) gymnasiast kreeg in een bar 44 "tequilashots" verstrekt, raakte daardoor in coma met 4,8 promille alcohol in zijn bloed, en overleed vijf weken later. Het zal je kind maar overkomen !

De vier barkeepers die de bewuste avond dienst hadden gehad in de betreffende bar, werden voor de rechtbank in Berlijn gedaagd. Eén van hen had met de hele zaak niets te maken, en werd vrijgesproken. Twee anderen, respectievelijk 21 en 18 jaar oud, werden veroordeeld wegens zware mishandeling en medeschuldig bevonden aan de fatale afloop. Zij moeten een maatschappelijke training van 10 maanden volgen. De hoofdverdachte moet nog voorkomen. Hij is aangeklaagd voor "zware mishandeling de dood tot gevolg hebbend".

Het merendeel van de gevallen van doorschenken aan reeds benevelde personen, heeft een minder fatale afloop. In ons land wordt betrekkelijk zelden vervolging ingesteld wegens

doorschenken. De schenker moet namelijk op heterdaad betrapt worden, of er moeten voldoende betrouwbare getuigen bereid gevonden worden. Hier is een leemte in de wet. Het zou ons inziens aanbeveling verdienen om in alle gevallen van openbare dronkenschap waarbij een promillage van bijvoorbeeld 2,0 of hoger geconstateerd is, vervolging in te stellen tegen de schenker van de laatste glazen.

De nieuwe burgemeester van Utrecht, A.Wolfsen, wil openbare dronkenschap en alcoholische geweldpleging terugdringen. In Utrecht nam in 2007 het geweld tijdens het uitgaan toe. Wolfsen wil daarom café's waar stelselmatig teveel alcohol wordt gedronken sluiten. "Als bij herhaling mensen laveloos uit één en dezelfde kroeg komen en bij geweld betrokken zijn, ga ik tegen die kroeg optreden", aldus Wolfsen. Hij krijgt daarbij steun van de horeca.

De aanpak van Wolfsen is goed, maar o.i. erg selectief. Vandaar dat de horeca hem steunt. Die paar gevallen van sluiting wegens veroorzaking van alcoholisch geweld, elimineren de kroegen die de horeca een slechte naam bezorgen. Dat is voor de overblijvenden alleen maar gunstig. Van een brede aanpak van het doorschenken aan reeds benevelde personen is echter geen sprake.

Dingeman Korf

DE ALCOHOL STAAT VOOR HET GRIJPEN

Jongeren drinken te vroeg en te veel alcohol. Dat probleem wordt nu aangepakt door voorlichting aan ouders en scholen, en door beter handhaven van de leeftijdsgrens. Vergeten wordt daarbij dat het drinken van de jeugd niet los gezien kan worden van de plaats die de alcohol in onze cultuur inneemt.

Nederlandse jongeren zijn, samen met hun Engelse leeftijdgenoten "de zuipschuiten van Europa". Schoolverzuim, verminderde leerprestaties, voortijdige schoolverlating, aantasting van de gezondheid en psychische problemen zijn het gevolg. Dat belemmert hun ontwikkeling. Zij begeven zich door hun zuipen op een hellend vlak naar een **leven van gemiste kansen**.

Scholen zien hun jaarprogramma in gevaar komen doordat de leerlingen op maandag niets bij te brengen valt. De geestelijke gezondheidszorg wordt overspoeld door jongeren met depressies en persoonlijkheidsstoornissen. Ziekenhuizen zijn druk met het oplappen van jongeren met alcoholvergiftiging. De politie heeft ieder weekeinde handenvol werk in het uitgaansleven. Kortom: door alcohol veroorzaakte problemen hebben de omvang van een maatschappijbrede epidemie aangenomen.

Dat jongeren te vroeg beginnen met alcohol, wordt nu vooral de ouders verweten. Maar pedagogen hebben jarenlang Nederlandse ouders voorgelaten dat vroeg en met kleine slokjes beginnen de beste weg was om latere alcoholproblemen te voorkomen. Nu mag dat ineens niet meer, ouders moeten ervoor zorgen dat hun kind voor het zestiende levensjaar geen alcohol drinkt. Die pedagogen hebben wat uit te leggen!

Leeftijdsgrens

Overheid en alcoholbranche zetten zich gezamenlijk in voor een betere naleving van de aloude leeftijdsgrens van 16 jaar. Die grens dateert van vóór de Tweede Wereldoorlog. Maar de alcoholbranche heeft er nooit werk van

gemaakt. Nu moet zij wel meedoen met de actie voor 16 jaar, enerzijds om haar goede wil te tonen, en anderzijds om verhoging van de leeftijdsgrens naar 18 jaar tegen te houden. Want dat zou veel omzet kosten.

Binnen de EU hanteren 9 van de 25 lidstaten één grens van 18 jaar voor het kopen van alle soorten drank. Daaronder Denemarken, Duitsland, Groot-Brittannië en een aantal voormalige Oostblok staten. De kans dat Nederland zich hierbij aansluit, is dus reëel. Bovendien hebben verschillende medici (kinderartsen, hersenspecialisten enz.) uitgesproken dat de grens eigenlijk bij 21 of 22 jaar zou moeten liggen. Dat vergroot de druk om de grens te verhogen.

Een leeftijdsgrens, hoe goed ook gehandhaafd, kan echter nooit meer opleveren dan een **bepaalde bijdrage** aan het terugdringen van de alcoholproblemen. Want de alcohol staat in onze samenleving overal voor het grijpen, en wordt de jongeren door onze cultuur bijkans opgedrongen. Overal om zich heen zien zij alcoholgebruik en alcoholreclame. En het is voor hen nog steeds eenvoudig om aan drank te komen. Thuis staat drank voor het grijpen, in de supermarkt ook, en in de horeca is het ook vaak niet moeilijk.

Supermarkten

Het aandeel van de supermarkten in de alcoholproblematiek, kan moeilijk overschat worden. Het wordt wel eens gezegd dat Albert Heijn de Nederlanders aan de wijn heeft gebracht, door met zijn reclame en met een uitgebreid aanbod, in te spelen op de herinneringen aan vakanties in Middellandse landen. Wie tegenwoordig de supermarkt bezoekt, moet tussen de bierkratten die in de aanbieding zijn door laveren, en heeft de keus uit een enorm aantal soorten bier en wijn. Dat suggereert dat alcoholgebruik een doodgewoon en alledaags verschijnsel is, dat alcohol tot de eerste levensbehoeften behoort.

Alcohol is tegenwoordig vast geworteld in onze cultuur. Jongeren groeien op in een samenleving waarin alcohol alom tegenwoordig is en waarin alcoholgebruik algemeen geaccepteerd wordt. Logisch dat zij er dan niet kritisch en terughoudend tegenover staan.

De alcoholbranche komt telkens met nieuwe producten die jongeren aanspreken. Nu de breezers over hun hoogtepunt heen zijn, wordt het accent verlegd naar de "shooters" en de "superbreezers" met een hoger alcoholgehalte. De supermarkten gaan vervolgens grif in op het aanbod van de alcoholbranche. Binnen de kortste keren liggen de nieuwe producten in

de schappen.

Het CBL (Centraal Bureau Levensmiddelenhandel) stelt zich op als een gewillig verlengstuk van de alcoholbranche. Voorstellen om iets te doen tegen de ongebreidelde alcoholverkoop, stuiten steevast op een categorische afwijzing door het CBL. Dat hebben wij gezien bij hun reactie toen de breezers naar de slijter verbannen dreigden te worden, toen de agressie van te jonge alcoholkopers tegenover caissières ter sprake kwam, toen de eventuele verhoging van de leeftijdsgrens ter sprake kwam, enz. Omzet is voor het CBL kennelijk belangrijker dan veiligheid en gezondheid.

Blijkbaar hanteert het CBL een eigen definitie van het begrip "levensmiddel". Alcohol is geen levensmiddel, maar een genotmiddel, en bovendien een drug. Alcohol is daarmee een bijzonder product, dat niet tussen de vruchtensappen en de mineraalwaters thuishoort. Alcohol zou dus bij de slijter, of desnoods in de sigarenzaak verkocht moeten worden.

De alcoholreclame versterkt het beeld nog verder dat alcoholgebruik een vast onderdeel van onze cultuur is. Jongeren zijn gevoelig voor reclame. Alcoholreclame die gericht is op 20- tot 25-jarigen, spreekt ook jongeren van 14 aan. De meeste ouders zijn slechts middelmatige opvoeders. Als zodanig hebben zij geen weerwoord tegen de geraffineerde psychologische aanpak door de alcoholreclame. De alcoholreclame moet dus ook aangepakt worden.

Aanpak

De conclusie zal duidelijk zijn. Terugdringen van het excessieve alcoholgebruik door jongeren, vergt een aanpak over een breed front. Daarvan zouden deel moeten uitmaken:

- > Verhoging van de leeftijdsgrens tot 18 jaar, als signaal naar en ondersteuning van de ouders, en om het drinken beneden de 16 gemakkelijker te kunnen opsporen.
- > Een verbod op prijsstunten met alcoholhoudende dranken.
- > Omkering van het toelatingssysteem voor alcoholreclame van het huidige "ja, mits" naar het "nee, tenzij".
- > Ransom scholen en verenigingsgebouwen een zone waarbinnen geen alcohol verkocht mag worden.
- > Bij openbare dronkenschap nagaan waar de alcohol geschonken is, en de schenker er op aanspreken, resp. een sanctie opleggen. Dat dringt de heersende zatlappenterreur terug.
- > Intensieve voorlichting richting ouders, scholen en verenigingen over de extra risico's bij te jong drinken, waarbij de "ideale leeftijdsgrens" van 22 jaar ook genoemd wordt.
- > Gezamenlijk met ons omringende landen een accijnsverhoging doorvoeren voor bier en wijn (deze producten zijn de afgelopen 30 jaar relatief steeds goedkoper geworden).

Alleen als het probleem over de volle breedte aangepakt wordt, valt een goed resultaat te verwachten.

dr.ir. Dingeman Korf

Deur van een supermarkt in Luxemburg

Controle naleving leeftijdsgrens met behulp van tieners ?

Vorig jaar stelde de VWA voor om met behulp van minderjarigen winkeliers te controleren op naleving van de leeftijdsgrenzen voor alcohol. De PvdA heeft dat idee overgenomen en het in de Tweede Kamer aan de orde gesteld.

Voor minderjarigen blijkt het nog steeds mogelijk te zijn om alcohol te kopen. Ondanks duidelijk leesbare waarschuwingen, ondanks verbeterde instructies aan de caissières, ondanks alarmpijpjes van de kassa's, lukt het kinderen beneden de zestien nog steeds om aan drank te komen.

Het systeem van blokkering van de kassa totdat de koper zich voor de camera heeft geïdentificeerd, waarover wij in het vorige nummer van dit blad schreven, lijkt hierin verbetering te kunnen brengen. De apparatuur hiervoor is echter nog niet op grote schaal verkrijgbaar. Supermarktketen C1000 gaat er pas mee proefdraaien.

De Voedsel en Waren Autoriteit signaleerde vorig jaar al dat minderjarigen nog steeds gemakkelijk aan drank konden komen. Men constateerde dat het lastig was om de verkopende winkeliers op heterdaad te betrappen (een toevalstreffer als een naald in een hooiberg). Daarom zou een minderja-

rige, geschadwd door een controleur van de VWA moeten uittesten of de betreffende winkelier de wet naleefde. Zes Gelderse gemeenten lieten april jl. weten dat idee te willen gaan uitvoeren. Vervolgens werd het door Tweede-kamerlid Lea Bouwmeester opgepakt, in de Kamer in de discussie gebracht en voor de televisie toegelicht.

Het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel (CBL) reageerde meteen afwijzend. Bijna alsof het woord levensmiddelenhandel uit zijn naam vervangen was door alcoholhandel. Volgens een woordvoester was dit geen taak voor tieners, en was het veel nuttiger om winkelpersoneel goed

op te leiden, en ook jongeren aan te spreken op hun drankgebruik. Kortom, de vrijblijvende aanpak met behulp van de bekende fluwelen handschoen.

Aanspreken van jongeren op hun drankgebruik, lijkt ons geen taak voor winkeliers, om het argument van de CBL-woordvoester terug te kaatsen. Zij zullen er niet warm voor lopen. En verder kan ook goed opgeleid personeel geïntimideerd of omgekocht worden.

En tenslotte verklaarde minister Rouvoet dat de VWA en de politie geen tieners kunnen inzetten. Dat zou te snel komen in de sfeer van uitlokking. Voorlopig lijkt het idee dus van de baan te zijn.

www.angob.nl

Het afgelopen jaar is er hard gewerkt aan de herziening en actualisering van de website van de ANGOB.

De nieuwe naam **Stichting ANGOB** en het nieuwe logo moesten natuurlijk geplaatst worden. Maar ook de tekst moest op diverse plaatsen aangepast worden.

Daarna is de herziene site op het internet geplaatst, hoewel het archief nog niet helemaal was bijgewerkt. Inmiddels is ook het archief (van de belangrijkste artikelen uit de GO) bijgewerkt. Kijkt u eens op onze website, en laat uw commentaar horen

En dit...

.... gebeurde nabij het Betuwse stadje Buren. De bestuurder van een bestelauto reed de sloot in. Een toevallige voorbijganger alarmeerde de politie.

De bestuurder bleek er eigenlijk helemaal geen politie bij te willen hebben. De reden was snel duidelijk, hij rook naar alcohol. De politie liet hem blazen, uitslag 1,1 promille. En dat met de auto van je baas !

Er was ook nog een vrouw bij. In eerste instantie zei de vrouw dat zij de auto had bestuurd. Maar toen de politie doorvroeg, bleek dat al gauw onjuist te zijn.

Van de politie kreeg de man een proces-verbaal. Wat hij van zijn werkgever heeft gekregen, vermeldt de historie niet . . . .

* * *

.... was iemand die zijn auto kon inleveren. Het gebeurde op een dinsdagmiddag in Culemborg.

Een automobilist ramde een winkelpui. Hij maakte zich netjes bekend bij de winkelier, en vertrok met zijn auto. Daarbij reed hij een éénrichtingsstraat in tegen de rijrichting. Vervolgens reed hij achteruit terug en ramde daarbij

twee auto's.

De politie kwam erbij. De automobilist blies 1,3 promille alcohol en bleek niet in het bezit van een geldig rijbewijs. Zijn auto werd ter plaatse in beslag genomen . . . .

* * *

.... was alweer een caféruzie. Ditmaal in Utrecht, in de avond van koninginnedag.

In een café aan de Hoogravenseweg ontstond ruzie. De politie werd gealarmeerd, kwam en verrichtte enkele aanhoudingen.

Daarop keerden andere cafébezoekers, en later ook jongeren uit de wijk, zich tegen de agenten. Die alarmeerden hun collega's. Er ontstond een massale vechtpartij van veertig tot vijftig mensen. Agenten te paard en met honden wisten de ruziemakers te verspreiden.

Alcohol roept nogal eens domme kudde-instincten in de mens naar boven . . . .

* * *

.... gebeurde eveneens op koninginnedag, maar later in de nacht. Een groepje van 15 tot 20 dronken jongeren bezorgde de politie in het Zeeuws-vlaamse dorpje Zaamslag handenvol werk.

De groep vernielde verkeersborden, stak een band van een politiewagen lek, gooide ruiten in, produceerde vanaf

het dak van een pand luide knallen met een carbidbus en stookte op straat een vreugdevuur van pallets.

De rekening voor hun alcoholische feestje komt nog . . . .

* * *

.... gebeurt in India met enige regelmaat. Namelijk sterfte door vergiftiging met illegale alcohol.

Gewetenloze figuren hadden zelfgestookte drank aangelengd met het goedkope industriële oplosmiddel methanol. De politie schat dat meer dan 200 mensen ervan gedronken hadden. Daarvan overleden er maar liefst 59. Zeventien mensen moesten met ernstige klachten in het ziekenhuis worden opgenomen. Enkele daarvan zullen waarschijnlijk de rest van hun leven blind blijven.

De hang naar een roes brengt heel wat ellende mee . . . .

* * *

.... was een geval van doodslag bij een caféruzie. Het gebeurde in een café in Geleen.

Na het consumeren van de nodige alcohol was er ruzie ontstaan. Die liep uit op mishandeling. Een 47-jarige man werd door vier anderen in coma geslagen.

Politie en ambulance waren snel ter plaatse. Hun hulp mocht niet baten. Het slachtoffer overleed later in het ziekenhuis . . . .

Nieuws

Stichting ANGOB en Stg Angob Vakantieoord

STICHTING ANGOB VOOR
EEN ALCOHOLVRIJE
LEEFSTIJL

Stichting ANGOB

Zoals elke twee maanden gebruikelijk ook deze keer weer een overzicht van de informatie vanaf de bestuursafdeling.

Op zaterdag 24 mei vergaderden de besturen van de Stichting ANGOB en de Stichting Angob Vakantieoord gezamenlijk. De vergadering stond in het teken van de voorbereidingen op de juridische fusie. Een uitgebreide gedachtenwisseling over de toekomst en de informatievoorziening over en weer, vormden de belangrijkste gespreksonderwerpen.

Duidelijk werd dat er voor de toekomst nog heel wat zaken nader geregeld moeten worden. De van de notaris ontvangen stukken voor de aanvraag van de juridische fusie werden door de bestuursleden van beide stichtingen ondertekend. En als alles volgens plan verloopt kan ik u de volgende keer mededelen dat de fusie tussen de beide stichtingen gerealiseerd is.

Binnen de nieuwe Stichting ANGOB zullen een tweetal werkcommissies actief zijn. Het betreft de Commissie Alcohol en de Commissie Vakantieoord. Beide commissies functioneren onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van de Stichting ANGOB. De bestuursleden van de beide huidige stichtingen zullen deel uitmaken van het nieuwe bestuur.

Ter informatie kan ik u alvast mededelen dat het dagelijks bestuur van de Stichting ANGOB zal bestaan uit de volgende personen: Voorzitter: D. Korf, penningmeester: G. Onstwedder, secretaris: R. Peereboom. De overige bestuursleden zijn: Sj. ter Horst-Brouwer, B. Levi, L. Versnel, H. Holmer, W. Matla en Tr. Homan-Schadenberg. Helaas heeft T. Nakken-Homan te kennen gegeven geen deel meer te willen uitmaken van het nieuwe bestuur. Het totale aantal bestuursleden bedraagt daardoor 9 personen.

Al eerder heb ik aangekondigd dat de dag voor de begunstigers zou worden gehouden op zaterdag 6 september. Plaats van handeling is 't Spoek te Beekbergen, aanvang 11.00 uur. Elders in dit blad kunt u meer lezen over het programma en over de aanmelding voor deze dag. Dit is dus geen jaarvergadering meer, maar een informatie- en ontmoetingsdag. Het jaarverslag over 2007 is daarom pas op die dag beschikbaar voor de geïnteresseerden.

Natuurlijk hoop ik dat velen van u de moeite zullen nemen om naar Beekbergen te komen.

Stichting Angob vakantieoord

Op het moment dat u dit leest zijn de vakanties alweer in volle gang. De afgelopen maanden is er door verschil-

lende vaste gasten een andere caravan geplaatst. De vaak wat oudere modellen maakten plaats voor een nieuwere uitgave. Dit is het aanzien van de camping zeer ten goede gekomen.

Een andere blikvanger is de informatievitrine bij de ingang. De informatie over Camping 't Spoek en over Stichting ANGOB is op een eigentijdse wijze vorm gegeven. Mede door de aangebrachte verlichting is dit een informatiepaneel dat bij dag en nacht duidelijk maakt waar we voor staan.

De kantine is vanaf het begin van dit seizoen rookvrij. Voor de voorstanders van niet-roken een verbetering en voor de rokers een verandering zonder al te grote gevolgen.

Ook zijn we de afgelopen maanden nog steeds vrij gebleven van bezoek van zwijnen aan onze camping. Het geplaatste hekwerk heeft daarmee inmiddels zijn nut bewezen.

Nu maar hopen op een mooie zomer zodat veel gasten een plezierig verblijf bij ons kunnen hebben.

Rob Peereboom

Verschijning GO

Voor het eerstkomende nummer van dit blad is 4 september gepland als verschijningsdatum. In verband met de vakanties copij voor dat nummer graag uiterlijk 2 augustus bij de redactie.

Tekst waarschuwing leeftijds grens gewijzigd

In 2006 startten alcoholbranche, verzorgingszorg en overheid een gezamenlijke campagne om de wettelijke leeftijds grens van 16 jaar voor het kopen van alcohol meer bekend te maken en beter aanvaard te krijgen. De gekozen slagzin "alcohol onder de 16 nog even niet" noemden wij destijds in dit blad dubbelzinnig en van bedenkelijke kwaliteit.

Wij stonden niet alleen in onze kritiek op die slagzin. Mogelijk is het mede daaraan te danken, dat op 1 juli jl. de slagzin gewijzigd is in: "Alcohol onder de 16: natuurlijk niet". Daarmee is het dubbelzinnige, taalkundig voor tweeërlei uitleg vatbare en psychologisch uitdagende "nog even niet" verdwenen. De oude tekst lag teveel in de sfeer van "nog drie nachtes slapen en dan mag jij je lam zuipen". Die sfeer is er door de nieuwe formulering uitgehaald. Er blijven echter bezwaren tegen de slagzin bestaan.

De nieuwe slagzin blijft namelijk suggereren dat het bereiken van de zestienjarige leeftijd het overschrijden van een magische grens betekent.

BEGUNSTIGERSDAG 2008

Op zaterdag 6 september organiseert de nieuwe "Stichting ANGOB" zijn eerste begunstigersdag. Deze wordt gehouden op 't Spoek te Beekbergen (Spoekweg 55) en vangt aan om 11.00 u.

De dag staat open voor alle begunstigers van Stichting ANGOB, ongeacht of zij vroeger lid van de vereniging waren of uitsluitend abonnee op het blad. Tussen de middag krijgen alle aanwezige begunstigers gratis een eenvoudige broodmaaltijd aangeboden.

's Morgens praat voorzitter Dingeman Korf u bij over de ontwikkeling van de Stichting tot op dat moment, en over de recente ontwikkelingen van het Nederlandse alcoholbeleid. Voor het middagprogramma hebben wij contact opgenomen om een ex-verslaafde zijn verhaal te laten vertellen.

Voor geïnteresseerden is er verder een beknopt jaarverslag over 2007 beschikbaar, dat dus deels nog slaat op de maanden als vereniging en deels op de maanden als stichting.

In verband met de catering wordt u verzocht u vóór 27 augustus aan te melden bij de secretaris:

R. Peereboom,
Bergeonstraat 1, 1851 KB Heiloo,
tel. 072 - 53 35 192

Vanuit psychologisch gezichtspunt blijft de slagzin een verkapt vorm van reclame. Alcohol beneden de 16 natuurlijk niet, dus boven de 16 natuurlijk wèl? Handel je dus onnatuurlijk als je boven je zestiende nog steeds geen alcohol drinkt?

Ook in de nieuwe vorm wekt de slagzin de suggestie dat alcoholgebruik een "bewijs" is dat je al 16 bent. Wie op zijn veertiende of vijftiende al 16 wil lijken, zal in de slagzin nog steeds een uitdaging zien om al eerder alcohol te gaan drinken. De slagzin bevestigt en versterkt de symbolische waarde van alcoholgebruik, van alcohol als bewijs van volwassenheid.

De slagzin gaat nog steeds uit van een eenduidige grens bij het bereiken van de zestienjarige leeftijd. Daaronder geen alcohol, daarboven wel. Alcoholgebruik blijft echter altijd een riskante zaak. Het risico is heel hoog bij kinderen, en is vanaf een leeftijd van 22 jaar gedaald tot het onvermijdelijke rest-risico. **Hoe later je met alcohol begint, hoe beter**; daar zou de slagzin op gebaseerd moeten worden.

Dingeman Korf

Paddoverbod lijkt niet verstandig

Minister Klink van Volksgezondheid heeft besloten om verse paddo's onder de Opiumwet te brengen. Verstandig besluit? Dat hangt er helemaal van af uit welke gezichtshoek je het bekijkt.

Paddo's, ofwel hallucinogene paddestoelen, worden gebruikt als tripmiddel, dus om buiten de werkelijkheid te treden ("hallucinaties" te krijgen). De actieve stoffen in de paddestoel zijn psilocine en psilocybine. Hun effect is enigszins vergelijkbaar met dat van LSD (een afgeleide van lysergzuur), maar is milder. In het verleden is besloten dat verse paddo's vrij verkocht mogen worden, maar dat gedroogde en/of bewerkte paddo's onder de Opiumwet thuishoren. Bij laatstgenoemde varianten zijn de effecten onvoorspelbaar, en zou vermenging met andere drugs kunnen optreden.

Tegen het advies in van zijn eigen adviesorgaan CAM (ingesteld door minister Borst), heeft de minister van Volksgezondheid besloten verandering in de situatie te brengen. Maar zijn daar wel doorslaggevende argumenten voor? De politie meent van niet.

Kankeronderzoek waarschuwt tegen alcohol

Het World Cancer Research Fund (WCRF, in Nederland WKOF) houdt zich niet alleen bezig met onderzoek naar kanker, maar ook met voorlichting ter preventie van kanker. In dat kader geeft het ook een nieuwsbrief uit. In nummer 50 van die nieuwsbrief wordt aandacht besteed aan alcohol.

Het WKOF schrijft daarin letterlijk: *"Alcohol heeft namelijk meer negatieve dan positieve kanten"*. Daarbij een opsomming van de vele vormen van kanker waarbij alcohol het risico vergroot. De alinea mondt uit in het vetgedrukte advies *"Het Wereld Kanker Onderzoek Fonds raadt u dan ook aan bij voorkeur geen alcohol te drinken"*.

Onjuist is de gegeven verklaring van het verschil tussen mannen en vrouwen met betrekking tot het effect van alcohol. Men constateert dat vrouwen relatief meer vetweefsel hebben en mannen meer spierweefsel. Maar dan vervolgt men: *"Spieren bevatten vocht, en dit zorgt ervoor dat alcohol sneller afgebroken wordt"*. Dat is niet juist.

Alcohol lost op in vocht, en is niet mengbaar met vet. Het vocht werkt dus als verdunningsmiddel voor alcohol. Hoe meer vocht een mens in zijn hele lichaam heeft, hoe lager zijn alcoholpromillage zal zijn na een bepaald aantal drankjes.

Het WKOF schrijft dat matig alcoholgebruik een gunstig effect kan hebben met betrekking tot hart- en vaatziekten, maar dat uit een oogpunt van kankerpreventie helemaal geen alcohol het allerbeste is.

Waarvan acte!

Zolang verse paddo's legaal zijn, heeft de overheid (politie, belastingdienst, landbouwinspectie) zicht op de teelt. Daardoor weten wij dat er in Nederland jaarlijks ongeveer 25.000 kilo paddo's verkocht wordt. Door de smartshops worden ze vervolgens uitgevent in bakjes van 32 à 38 gram. De politie vreest dat wanneer paddo's verboden worden, criminele bendes de teelt in handen zullen nemen.

Voor de politie is verder belangrijk dat paddogebruik geen aanleiding geeft tot verstoring van de openbare orde of tot agressief gedrag. De politie verwijst ook naar de mislukking van de drooglegging in de VS (bij drankbestrijders welbekend), die alleen maar de criminaliteit bevordert heeft.

Ook vanuit het gezichtspunt van de volksgezondheid vallen er vraagtekens te zetten bij het verbod. Paddo's zijn niet helemaal ongevaarlijk, maar in vergelijking met andere drugs (inclusief alcohol) valt het gevaar mee. Zo worden voortaan paddo's en LSD over

EEN ROES IS EEN
VRIJWILLIGE VORM VAN
KRANKZINNIGHEID

Eurowijn : grand cru pesticide

Onderzoekers van het Pesticide Actie Netwerk (PAN) presenteerden eind maart in Brussel de uitkomst van hun onderzoek naar bestrijdingsmiddelen in wijn. Die uitkomst wees niet bepaald in de richting van wijn als onbedorven natuurproduct. Vrijwel alle wijn bevatte restanten van bestrijdingsmiddelen.

De onderzoekers bekeken veertig gangbare Europese wijnen plus zes "biologische" wijnen op de aanwezigheid van bestrijdingsmiddelen. De slechtste wijn bevatte restanten van maar liefst tien verschillende landbouwchemicaliën! Twee of drie verschillende pesticiden was heel gangbaar. Alleen de biologische wijnen waren beter. Slechts één daarvan bevatte restanten van één bestrijdingsmiddel.

De hoeveelheid bestrijdingsmiddel bleef in alle gevallen beneden de wettelijke limiet. Wanneer echter drie of meer verschillende bestrijdingsmiddelen alle tegen hun respectievelijke limiet aan zitten, is volgens sommige toxicologen een schadelijk effect op de gezondheid toch niet uit te sluiten. Dat is het bekende verschijnsel van de synergie, de verschillende stoffen versterken wederkerig elkaars effect.

Illegale bestrijdingsmiddelen werden bij het onderzoek niet aangetroffen. Dat stelde de onderzoekers van het PAN echter nauwelijks gerust. Ook de

één kam geschoren, terwijl er een hemelsbreed verschil tussen die twee is. Als je mensen van het veel gevaarlijkere LSD af wilt houden, zou je ze juist paddo's kunnen geven.

Paddo's kunnen gevaarlijk zijn voor de gebruiker in combinatie met andere drugs, en vooral in combinatie met alcohol. Maar veel medicijnen zijn ook gevaarlijk in combinatie met alcohol. Bij vrijwel alle gemelde paddo-incidenten is sprake van gecombineerd gebruik met een andere drug, of van een combinatie van paddogebruik en eerdere psychische problemen.

Het meisje dat vorig jaar naar beneden sprong, had al eerder een zelfmoordpoging gedaan. De mannen die respectievelijk hun hond opaten of hun hotelkamer in een ruïne omtoerden, hadden al eerder psychosen gehad.

Vorig jaar moesten ambulances van de Amsterdamse GGD 149 keer uitrukken voor paddo-incidenten. In 2006 was dat 128 keer. Maar tegenover die 128 paddo-incidenten, stonden 2056 alcohol-incidenten waarvoor de ambulances moesten uitrukken. Veel van die paddo-incidenten betroffen een binnen enkele uren vanzelf overgaande paniekaanval.

Alcohol is een veel groter probleem dan de paddo's. Dát probleem zou de minister voortvarender moeten aanpakken. Zijn keuze om de paddo's aan te pakken, is geen rationele maar een emotionele keuze.

Dingeman Korf

legale zijn slecht voor de gezondheid. De wet stelt niet voor niets limieten aan de toelaatbare hoeveelheden. Veel bestrijdingsmiddelen zijn in grotere hoeveelheden kankerverwekkend, en in heel grote hoeveelheden zelfs dodelijk.

Het PAN heeft het rapport over het onderzoek doen toekomen aan de Europese landbouwministers. Die vergaderden in mei in Brussel. Daar stond ook het beleid ten aanzien van bestrijdingsmiddelen op de agenda. Daarbij lag een voorstel ter tafel om de 23 giftigste bestrijdingsmiddelen geheel te verbieden. Het PAN hoopte dat zijn rapport zou bijdragen aan het aannemen van dat voorstel. Het is echter verdacht stil gebleven na die vergadering. Er zal wel weer om nader onderzoek gevraagd zijn.

Wij hebben bij dit alles één vraag: hoe zit het met een eventuele synergie tussen pesticiden en alcohol? Pesticiden worden op proefdieren getest als droge pil of poeder, of opgelost in bijv. zonnebloemolie in een capsule, of per injectie opgelost in fysiologisch zout of glucose. Nooit in aanwezigheid van een andere schadelijke stof. Gezien de kankerbevorderende werking van alcohol, lijkt onderzoek naar de synergie tussen alcohol en bestrijdingsmiddelen dringend gewenst.

Dingeman Korf